ÜLDKOHTU OTSUS (kaheksas koda)

24. märts 2011 *

Kohtuasjas T-386/06,

Pegler Ltd, asukoht Doncaster (Ühendkuningriik), esindajad: R. Thompson, *QC*, ja *solicitor* A. Collinson,

hageja,

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: A. Nijenhuis ja V. Bottka, keda abistasid *solicitor* S. Kinsella ja *solicitor* K. Daly,

kostja,

mille ese on nõue tühistada osaliselt komisjoni 20. septembri 2006. aasta otsus K (2006) 4180 [EÜ] artikli 81 ja EMP lepingu artikli 53 kohase menetluse kohta

* Kohtumenetluse keel: inglise.

(juhtum COMP/F-1/38.121 – toruliitmikud) ning teise võimalusena nõue vähendada hagejale selles otsuses määratud trahvi,

ÜLDKOHUS (kaheksas koda),

koosseisus: koja esimees E. Martins Ribeiro, kohtunikud N. Wahl (ettekandja) ja A. Dittrich,

kohtusekretär: vanemametnik J. Palacio González,

arvestades kirjalikus menetluses ja 28. jaanuari 2010. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Vaidluse taust ja vaidlustatud otsus

1 Euroopa Ühenduste Komisjon tuvastas 20. septembri 2006. aasta otsuses K (2006) 4180 [EÜ] artikli 81 ja EMP lepingu artikli 53 kohase menetluse kohta (juhtum COMP/F-1/38.121 – toruliitmikud) (kokkuvõte avaldatud ELT 2007, L 283,

lk 63; edaspidi „vaidlustatud otsus”), et mitu ettevõtjat rikkusid EÜ artikli 81 lõiget 1 ja Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) lepingu artikli 53 lõiget 1, kuna nad osalesid erinevatel perioodidel ajavahemikus 31. detsembrist 1988 kuni 1. aprillini 2004 ühes, mitmeosalises ja vältavas ühenduse konkurentsinormide rikkumises, mis toimus vasest ja vasesulamist toruliitmike turul konkurentsivastaste kokkulepete ja kooskõlastatud tegevuse vormis ning hõlmas kogu EMP territooriumi. Rikkumine seisnes hindade kindlaksmääramises, hinnakirjade, allahindluste ja mahahindluste ning hinnatõusude rakendusmehhanismide kokkuleppimises, siseriiklike turgude ja klientide jagamises, muu äriteabe vahetamises ning regulaarsetel koosolekutel osalemises ja rikkumise hõlbustamiseks mõeldud muus suhtlemises.

2 Hageja Pegler Ltd ja tema emaettevõtja asjaolude asetleidmise ajal Tomkins plc kuuluvad vaidlustatud otsuse adressaatide hulka.

3 Hageja oli 17. juunist 1986 kuni 31. jaanuarini 2004 Tomkinsi 100-protsendilise osalusega tütarettevõtja. Hageja müüdi 1. veebruaril 2004 tema juhtkonnale. Pegler Holdings Ltd ja hageja müüdi 26. augustil 2005 Aalberts Industries NV-le, kes on samuti vaidlustatud otsuse adressaat.

4 Mueller Industries Inc., üks teine vasest toruliitmike tootja, teavitas 9. jaanuaril 2001 komisjoni kartelli olemasolust toruliitmike sektoris (ja muudes seotud tööstussektorites vasktorude turul) ning avaldas soovi teha koostööd vastavalt komisjoni teatisele, mis käsitleb trahvide määramata jätmist või vähendamist kartellidega seotud juhtumite puhul (EÜT 1996, C 207, lk 4, edaspidi „1996. aasta koostööteatis”) (vaidlustatud otsuse põhjendus 114).

5 Komisjon viis 22. ja 23. märtsil 2001 vasest torusid ja toruliitmikke puudutava uurimise raames nõukogu 6. veebruari 1962. aasta määruse nr 17, esimene määrus [EÜ] artiklite [81] ja [82] rakendamise kohta (EÜT 1962, 13, lk 204; ELT eriväljaanne 08/01, lk 3), artikli 14 lõike 3 alusel läbi etteteatamata kontrollid mitme ettevõtja ruumides (vaidlustatud otsuse põhjendus 119).

6 Esimeste kontrollide tulemusel jagas komisjon aprillis 2001 vasktorusid puudutava uurimise kolmeks eraldi menetluseks: juhtumit COMP/E-1/38.069 (sanitaartehnilised vasktorud) käsitlev menetlus, juhtumit COMP/F-38.121 (toruliitmikud) käsitlev menetlus ning juhtumit COMP/E-1/38.240 (tööstuslikud torud) käsitlev menetlus (vaidlustatud otsuse põhjendus 120).

7 Komisjon viis 24. ja 25. aprillil 2001 läbi veel etteteatamata kontrolle, Delta plc ruumides, mis on rahvusvahelise tehnikakontserni juhtiv äriühing ja mille „Inseneriteaduse" osakonda kuulus mitu toruliitmike tootjat. Kontrollid puudutasid ainult toruliitmikke (vaidlustatud otsuse põhjendus 121).

8 Alates veebruarist/märtsist 2002 saatis komisjon asjassepuutuvatele pooltele määruse nr 17 artikli 11 ja hiljem nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määruse (EÜ) nr 1/2003 [EÜ] artiklites 81 ja 82 sätestatud konkurentsieeskirjade rakendamise kohta (ELT 2003, L 1, lk 1; ELT eriväljaanne 08/02, lk 205) artikli 18 alusel mitu teabenõuet (vaidlustatud otsuse põhjendus 122).

9 IMI plc esitas septembris 2003 taotluse, et tema suhtes kohaldataks 1996. aasta koostööteatist. Sellele taotlusele järgnesid Delta kontserni (märts 2004) ja FRA.BO SpA (juuli 2004) samasisulised taotlused. Viimase leebema kohtlemise taotluse esitas mais 2005 Advanced Fluid Connections plc (vaidlustatud otsuse põhjendused 115–118).

10 Komisjon alustas 22. septembril 2005 juhtumi COMP/F-1/38.121 (toruliitmikud) osas rikkumismenetlust ja võttis vastu vastuväiteteatise, mis tehti teatavaks teiste hulgas ka hagejale (vaidlustatud otsuse põhjendused 123 ja 124).

11 Komisjon tegi 20. septembril 2006 vaidlustatud otsuse.

12 Komisjon tuvastas vaidlustatud otsuse artiklis 1, et hageja ja Tomkins rikkusid 31. detsembrist 1988 kuni 22. märtsini 2001 EÜ artiklit 81 ja EMP lepingu artiklit 53.

13 Selle rikkumise eest määras komisjon vaidlustatud otsuse artikli 2 punktis h hagejale solidaarselt Tomkinsiga 5,25 miljoni euro suuruse trahvi.

14 Iga ettevõtja trahvi summa kindlaksmääramiseks kohaldas komisjon vaidlustatud otsuses meetodit, mis on määratletud suunistes määruse nr 17 artikli 15 lõike 2 ja [ST] artikli 65 lõike 5 kohaselt määratavate trahvide arvutamise meetodi kohta (EÜT 1998, C 9, lk 3; ELT eriväljaanne 08/01, lk 171; edaspidi „1998. aasta suunised").

15 Mis puudutab esiteks trahvi lähtesumma kindlaksmääramist rikkumise raskuse alusel, siis kvalifitseeris komisjon rikkumise selle laadi ja geograafilise ulatuse tõttu väga raskeks (vaidlustatud otsuse põhjendus 755).

16 Leides seejärel, et asjaomaste ettevõtjate vahel esinevad märkimisväärsed erinevused, kohaldas komisjon erinevat kohtlemist, lähtudes sel eesmärgil sellest, milline on asjaomasel turul nende suhteline olulisus, mille ta tegi kindlaks nende turuosade alusel. Selle põhjal jagas ta asjaomased ettevõtjad kuude kategooriasse (vaidlustatud otsuse põhjendus 758).

17 Hageja ja tema emaettevõtja liigitati kuuendasse kategooriasse, mille trahvi lähtesummaks määrati 2 miljonit eurot (vaidlustatud otsuse põhjendus 765).

18 Võttes arvesse Tomkinsi kogukäivet, mis oli 4635 miljonit eurot 2005., see tähendab vaidlustatud otsuse vastuvõtmisele eelnenud aastal, kohaldas komisjon hoiatava mõju tagamiseks kordajat 1,25, mille tulemusel suurenes hageja trahvi lähtesumma 2,5 miljoni euroni (vaidlustatud otsuse põhjendused 771–773).

19 Hageja rikkumises osalemise kestuse (kaksteist aastat ja kaks kuud) tõttu suurendas komisjon seejärel trahvi 110 %, see tähendab 5 % aasta kohta kahe esimese aasta eest ja 10 % iga täisaasta kohta ülejäänud kümne aasta eest alates 31. jaanuarist 1991 (vaidlustatud otsuse põhjendus 775), mille tulemusel määrati trahvi lõppsummaks 5,25 miljonit eurot.

20 Komisjon ei võtnud hageja suhtes arvesse ühtegi raskendavat ega kergendavat asjaolu.

Menetlus ja poolte nõuded

21 Hageja esitas hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 15. detsembril 2006.

22 Ettekandja-kohtuniku ettekande alusel otsustas Üldkohus (kaheksas koda) alustada suulist menetlust.

23 Poolte kohtukõned ja Üldkohtu küsimustele esitatud vastused kuulati ära 28. jaanuari 2010. aasta kohtuistungil.

24 Hageja palub Üldkohtul:

– tühistada vaidlustatud otsuse artikkel 1, artikli 2 punkt h ja artikkel 3;

– teise võimalusena vähendada talle määratud trahvi suurust;

– mõista kohtukulud välja komisjonilt.

25 Komisjon palub Üldkohtul:

– jätta hagi rahuldamata;

– mõista kohtukulud välja hagejalt.

Õiguslik käsitlus

26 Hageja esitab oma hagi põhjendamiseks kuus väidet.

27 Esimeses väites vaidleb hageja vastu asjaolule, et talle saab omistada vastutuse rikkumise eest ajavahemikus 31. detsembrist 1988 kuni 20. jaanuarini 1989 ainuüksi seetõttu, et ta omandas 20. jaanuaril 1989 nime Pegler. Ta oli 20. jaanuarini 1989 olnud Tomkinsi kontsernis „uinuv" tütarettevõtja Inglise äriühinguõiguse tähenduses. Teises väites vaidlustab ta vastutuse rikkumise eest, mis talle omistati ajavahemiku 20. jaanuarist 1989 kuni 29. oktoobrini 1993 eest. Sel perioodil oli ta jätkuvalt Tomkinsi kontserni ühe teise üksuse FHT Holding Ltd (edaspidi „FHT") „uinuv" esindaja, kellel ei olnud vara ega töötajaid. Kolmas väide puudutab seda, et komisjon jättis vaidlustatud otsuse adressaadi selgelt nimetamata. Neljandas väites esitab hageja mitu argumenti selleks, et tõendada, et endisele emaettevõtjale ja endisele tütarettevõtjale EÜ artikli 81 rikkumise solidaarselt süükspanemine on põhimõtteliselt õigusvastane. Viiendas väites on hageja seisukohal, et trahv oleks tulnud määrata ainult tema endisele emaettevõtjale. Lõpuks käsitleb kuues väide võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumist trahvisumma arvutamisel.

28 Võttes arvesse, et kolmas ja viies väide suures osas kattuvad, kuna nende aluseks olevad argumendid on peaaegu identsed, tuleb neid käsitleda koos. Peale selle tuleb neljandat väidet analüüsida pärast kolmandat ja viiendat väidet.

Esimene väide, et hagejale ajavahemikus 31. detsembrist 1988 kuni 20. jaanuarini 1989 toime pandud rikkumise eest vastutuse omistamisel ainuüksi seetõttu, et ta omandas 20. jaanuaril 1989 nime Pegler, on asjaolude hindamisel tehtud ilmne viga ja rikutud õigusnorme

Poolte argumendid

29 Kõigepealt väidab hageja, et vaidlustatud otsuses nimetatud rikkumise kogukestuse jooksul jaguneb „„ettevõtte Pegleri" ajalugu" kolmeks eraldi perioodiks: 20. jaanuarile 1989 eelnev periood, ajavahemik 20. jaanuarist 1989 kuni 29. oktoobrini 1993 ning 29. oktoobril 1993 alanud periood.

30 Täpsemalt võtab hageja asjaolud kokku järgmiselt:

– kuni 20. jaanuarini 1989 käitas „ettevõtet Pegler" Tomkinsi kontserni üksus nimega FHT, kes juhtis seda oma esindaja vahendusel, kelleks oli üks teine Tomkinsi kontserni õiguslik üksus nimega Pegler Ltd. 20. jaanuaril 1989 vahetasid hageja, kelle nimi oli toona The Steel Nut & Joseph Hampton Ltd, ja Pegler Ltd (edaspidi „Old Pegler") omavahel nimed. Seega alates nimetatud kuupäevast anti Pegleri nimi hagejale, samas kui tema endine nimi anti Old Peglerile. Viimane eksisteeris pärast 20. jaanuari 1989 edasi, kuigi ta oli „uinuv" Inglise äriühinguõiguse tähenduses, ning likvideeriti lõpuks 29. mail 2000;

– seejärel käitas ajavahemikus 20. jaanuarist 1989 kuni 29. oktoobrini 1993 „ettevõtet Pegler" jätkuvalt FHT, kes juhtis seda hageja vahendusel, kes ei saanud FHT esindamise eest tasu;

– „ettevõte Pegler" anti 29. oktoobril 1993 üle hagejale, kes alates sellest kuupäevast võttis üle osa FHT varast ja tegevusest, mis oli seotud raudmetallist kraanide, ventiilide ja sanitaartehniliste toruliitmikega, ning võttis vastutuse „ettevõtte Pegler" eest.

31 Hageja väidab, et enne 20. jaanuari 1989 rikkumise eest vastutav ettevõtja sai olla ainult Tomkins, kuna ta omas ja kontrollis FHT kapitalis 100-protsendilist osalust.

32 Ta väidab, et komisjon jättis arvesse võtmata asjaolu, et kui kaks äriühingut vahetavad omavahel nimed ja kui samal kuupäeval võtab üks „kehtivate õiguspõhimõtete" kohaselt üle teise esinduslepingu, peab füüsiline või juriidiline isik, kes asjaomast ettevõtjat rikkumise toimepanemise hetkel juhtis, vastutama rikkumise eest, isegi kui rikkumise tuvastamise otsuse vastuvõtmise päeval vastutab ettevõtte käitamise eest teine isik.

33 Hageja väidab ka, et ta ei olnud kuni 29. oktoobrini 1993 ettevõtja, kuna tal ei olnud vara ega töötajaid, mistõttu ei olnud tal ühtegi majandusliku sõltumatuse peamistest tunnustest, mis on nõutavad selleks, et oleks tegemist ettevõtjaga EÜ artikli 81 tähenduses.

34 Kõigepealt väidab komisjon, et ta käsitas vaidlustatud otsuses läbivalt Tomkinsi kontserni kuuluva mitme äriühingu, käesoleval juhul hageja, Old Pegleri, FHT ja Tomkinsi tegevust rikkumisperioodi vältel üheainsa majandusüksuse tegevusena.

35 Komisjon väidab, et ta ei omistanud hagejale vastutust ajavahemikus 31. detsembrist 1988 kuni 20. jaanuarini 1989 toime pandud rikkumise eest ainuüksi seetõttu, et ta omandas 20. jaanuaril 1989 nime Pegler.

36 Esiteks märgib komisjon, et hageja oli funktsionaalselt ühendatud „ettevõttega Pegler" ajavahemikus 31. detsembrist 1988, mil rikkumine algas, kuni 20. jaanuarini 1989.

37 Komisjon märgib selle kohta, et esines „isikuline ja funktsionaalne järjepidevus". Selle väite põhjendamiseks viitab komisjon asjaolule, et W. oli Old Pegleri direktor 15. juunist 1980 kuni 20. jaanuarini 1989, mil ta nimetati hageja direktoriks.

38 Lisaks on mõeldamatu, et hageja oleks Pegleri nime 20. jaanuaril 1989 üle võtnud, ilma et ettevõttes oleks toimunud vähemalt mingi tegevus sellele kuupäevale eelnenud 20 päeva vältel, see tähendab alates 31. detsembrist 1988, mil algas komisjoni tuvastatud rikkumine. Komisjoni sõnul on väga tõenäoline, et see üleminek tingis vajaduse hageja üksuse vastavusse viimiseks ja tema ettevalmistamiseks „ettevõtte Pegler" nime ülevõtmiseks, mistõttu esines funktsionaalne seos hageja õigusvõime ja rikkumise vahel.

39 Lisaks möönis hageja ise, et otsuse anda „ettevõte Pegler" üle „tegi kontserni juhtkond Tomkinsi kontserni tasandil, kusjuures see juhtkond oli ühtlasi ka hageja juhtkond".

40 Teiseks väidab komisjon, et isegi kui ei osalenud rikkumises kuni 20. jaanuarini 1989, on ilmne, et ta on rikkumises otseselt osalenud üksuse õigusjärglane nii oma kõige olulisemate varade poolest kui ka juhtkonna ja selle ärinime poolest, mille all toimus õigusvastane tegevus, ning et vastavalt kohtupraktikale „päris" ta seega õigusliku vastutuse rikkumise eest.

41 Lõpuks märgib komisjon, et 20. jaanuarile 1989 eelnenud 20-päevase ajavahemiku arvessevõtmine ei mõjutanud mingil viisil trahvisumma arvutamist.

Üldkohtu hinnang

42 Vaidlustatud otsuse põhjendustest 682 ja 683 koostoimes otsuse põhjendustega 647 ja 734 nähtub, et hagejat peeti rikkumise eest vastutavaks tema otsese osalemise tõttu selles 31. detsembrist 1988 kuni 22. märtsini 2001.

43 Selle kohta tuleb siiski märkida, et haldusmenetluses ja käesolevas hagimenetluses hageja esitatud dokumentidest ilmneb, et hageja oli ajavahemikus 31. detsembrist 1988 kuni 20. jaanuarini 1989 „uinuv" äriühing Inglise äriühinguõiguse tähenduses.

44 On nimelt selgunud, et kuni 20. jaanuarini 1989 ei olnud hagejal vara ega töötajaid.

45 Kuigi hageja tunnistab, et ta võttis nime, mille all vaidlustatud otsuses nimetatud õigusvastased teod turul toime pandi, ning möönab, et temast sai pärast 20. jaanuari 1989 FHT tasustamata agent, on siiski tõsi, et tal ei olnud selle kuupäevani majandustegevust ega töötajaid peale Inglise äriühinguõiguses nõutava põhikirjajärgse juhataja.

46 Lisaks tuleb märkida, et hageja oli kõnealusel perioodil üks viiest FHT tütarettevõtjast, kusjuures FHT ise oli Tomkinsi 100-protsendilise osalusega tütarettevõtja, kes ärinime Pegler all tegutses muu hulgas toruliitmike sektoris. Toimiku lisadest, see tähendab Ühendkuningriigi ametivõimudele esitatud aastaaruannetest, mille ehtsust komisjon ei ole vaidlustanud, ilmneb, et hageja oli kõnealusel perioodil „uinuv" äriühing Inglise äriühinguõiguse tähenduses ning ei tegelenud majandustegevusega ega omanud käivet.

47 Siinkohal tuleb meelde tuletada, et ühenduse konkurentsiõigus on suunatud ettevõtjate tegevusele (Euroopa Kohtu 7. jaanuari 2004. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ja C-219/00 P: Aalborg Portland jt *vs.* komisjon, EKL 2004, lk I-123, punkt 59) ja et ettevõtja mõiste hõlmab mis tahes majandustegevusega tegelevat üksust, sõltumata selle üksuse õiguslikust vormist ja rahastamisviisist (Euroopa Kohtu 28. juuni 2005. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ja C-213/02 P: Dansk Rørindustri jt *vs.* komisjon, EKL 2005, lk I-5425, punkt 112; 10. jaanuari 2006. aasta otsus kohtuasjas C-222/04: Cassa di Risparmio di Firenze jt, EKL 2006, lk I-289, punkt 107, ja 11. juuli 2006. aasta otsus kohtuasjas C-205/03 P: FENIN *vs.* komisjon, EKL 2006, lk I-6295, punkt 25).

48 Samuti tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on majandustegevus igasugune tegevus, mis seisneb kaupade või teenuste pakkumises teataval turul (vt Euroopa Kohtu 12. septembri 2000. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-180/98–C-184/98: Pavlov jt, EKL 2000, lk I-6451, punkt 75 ja seal viidatud kohtupraktika, ja 19. veebruari 2002. aasta otsus kohtuasjas C-309/99: Wouters jt, EKL 2002, lk I-1577, punkt 47).

49 Seega, võttes arvesse, et hageja oli ajavahemikus 31. detsembrist 1988 kuni 20. jaanuarini 1989 õiguslik üksus, kes ei tegelenud majandustegevusega, selles tähenduses et ta ei pakkunud tasu eest kaupu ega teenuseid ühelgi turul ning ei kandnud seega selle tegevusega kaasnevat finantsriski, ei saanud komisjon järeldada, et hageja osales otseselt rikkumises enne kuupäeva, mil tema nimi muutus (vt eelmises punktis viidatud kohtupraktika).

50 Asjaolu, et hageja kuulus sel ajal Tomkinsi kontserni, ei sea seda järeldust kahtluse alla.

51 Sama kehtib asjaolu suhtes, et 20. jaanuaril 1989 nimetati hageja direktoriks Old Pegleri endine direktor W., kes pealegi lahkus 26. mail 1989 ametist.

52 Lisaks on sobilik märkida, et komisjoni argument, et teatud tõenditest nähtub, et W. osales sel perioodil ja selle paiku isiklikult kartellis, tuleb tagasi lükata. Sellega seoses viitab komisjon vaidlustatud otsuse põhjendustele 74 ja 187. Vaidlustatud otsuse põhjenduses 74 on aga ainult mainitud, et W. oli aastal 1989 Pegleri peadirektor, samas kui otsuse põhjendus 187 puudutab asjaolu, et Delta esindaja võttis W.-ga ühendust pärast British Plumbing Fittings Manufacturers Association'i (BPFMA, Ühendkuningriigi toruliitmike tootjate ühing) 1989. aasta koosolekut, mis toimus käesolevas asjas käsitletavast ajavahemikust hiljem.

53 Peale selle ei ole tulemuslik komisjoni väide, et hageja tegeles „mingi tegevusega" eespool mainitud nimevahetusele eelnenud 20 päeva vältel. Ärinime vahetamine eeldab küll õiguslike ja lepinguliste formaalsuste täitmist. Nende formaalsuste täitmine ei

tähenda aga siiski majandustegevusega tegelemist ega seda enam ka konkurentsivastase tegevusega tegelema asumist.

54 Lõpuks ei saa nõustuda ka komisjoni teise võimalusena esitatud argumendiga, et hageja oli igal juhul „ettevõtja Pegler" majandustegevuse üle võtnud.

55 Väljakujunenud kohtupraktikast tõepoolest ilmneb, et juhul kui tegevus, mida rikkumine puudutab, on üle antud samas kontsernis ühelt õiguslikult üksuselt teisele, võib majandustegevuse üle võtnud isikut pidada rikkumise eest vastutavaks, isegi kui esimene õiguslik üksus on juriidiliselt jätkuvalt olemas (Euroopa Kohtu 11. detsembri 2007. aasta otsus kohtuasjas C-280/06: ETI jt, EKL 2007, lk I-10893, punkt 48; Üldkohtu 27. septembri 2006. aasta otsus kohtuasjas T-43/02: Jungbunzlauer *vs.* komisjon, EKL 2006, lk II-3435, punkt 132; vt selle kohta ka eespool punktis 47 viidatud kohtuotsus Aalborg Portland jt *vs.* komisjon, punkt 358).

56 Siiski tuleb tõdeda, et komisjon ei märkinud vastuväiteteatises ega vaidlustatud otsuses, et ta pidas hagejat rikkumise eest vastutavaks seetõttu, et ta oli üle võtnud oma vahetasandi emaettevõtja FHT või sidusettevõtja Old Pegleri majandustegevuse.

57 Vastupidi – vaidlustatud otsuse põhjenduses 718 kirjeldas komisjon hagejat kui otsest osalejat, kellel olid konkurentidega konkurentsivastased kontaktid alates 31. detsembrist 1988.

58 Peale selle esitas hageja haldusmenetluses vastuseks komisjoni esitatud küsimustele teavet Tomkinsi kontserni ja sisemise ümberkujundamise kohta, mis selles asjaolude asetleidmise ajal toimus. Hageja märkis ka oma 25. novembri 2005. aasta vastuses vastuväiteteatisele, et kuni 1993. aastani oli ta „uinuv" äriühing Inglise äriühinguõiguse

tähenduses, mida ta kinnitas ka 27. veebruari 2006. aasta ärakuulamisel. Lõpuks toetati seda väidet kindlate tõenditega, nagu hageja ja FHT raamatupidamisdokumendid, mis olid esitatud pädevale ametiasutusele ja millest nähtus, et hageja, kes ei tegelenud majandustegevusega, oli asjakohastel majandusaastatel „uinuv" äriühing.

59 Selles kontekstis tuleb märkida, et komisjon ei vastanud vaidlustatud otsuses nendele argumentidele. Nagu komisjon kohtuistungil möönis, leidis ta, et hageja oli algusest peale kartellis otseselt osalenud.

60 Eespool esitatut silmas pidades tuleb järeldada, et esimene väide on põhjendatud.

Teine väide, et hagejale ajavahemikus 20. jaanuarist 1989 kuni 29. oktoobrini 1993 toime pandud rikkumise eest vastutuse omistamisel on asjaolude hindamisel tehtud ilmne viga ja rikutud õigusnorme

Poolte argumendid

61 Hageja väidab, et arvestades, et tal puudusid 20. jaanuarist 1989 kuni 29. oktoobrini 1993 ettevõtja peamised tunnused, ei saanud teda pidada vastutavaks rikkumiste eest, mille pani sel perioodil tema nimel toime tema emaettevõtja. Hageja on seisukohal, et

selle ajavahemiku eest konkurentsinormide alusel vastutusele võtmisele kuuluv ettevõtja peab olema FHT ja/või Tomkins.

62 Siinkohal meenutab ta, et ta hakkas „ettevõtjas Pegler" „osalema" alates 20. jaanuarist 1989, kuid seda üksnes sellisel kujul, et ta sai oma praeguse nime ja sai FHT varjatud ja tasustamata volitatud esindajaks, ilma et tal oleks olnud vara või töötajaid.

63 Viidates Euroopa Kohtu 16. detsembri 1975. aasta otsusele liidetud kohtuasjades 40/73–48/73, 50/73, 54/73–56/73, 111/73, 113/73 ja 114/73: Suiker Unie jt *vs.* komisjon (EKL 1975, lk 1663, punktid 475–483) ja 24. oktoobri 1995. aasta otsusele kohtuasjas C-266/93: Volkswagen ja VAG Leasing (EKL 1995, lk I-3477, punkt 19) ning suunistele vertikaalpiirangute kohta (EÜT 2000, C 291, lk 1; ELT eriväljaanne 08/01, lk 390), leiab hageja, et komisjon kas ei mõistnud tema ja FHT vahelise esindussuhte laadi või tegi probleemi tähelepanuta jättes vea, võtmata nõuetekohaselt arvesse talle esitatud tõendeid.

64 Hageja on seisukohal, et kuigi tal ei olnud võimalik esitada koopiat esinduslepingust, oleks komisjon pidanud omistama suurema tähtsuse dokumentidele, mis tal oli võimalik esitada, nagu Old Pegleri nõukogu protokollid, mis annavad tunnistust FHT-ga esinduslepingu lõpetamisest 20. jaanuaril 1989, hageja nõukogu protokollid, mis annavad tunnistust FHT-ga esinduslepingu lõpetamisest 29. oktoobril 1993, FHT raamatupidamisdokumendid, mis tõendavad, et FHT-le kuulus „ettevõtja Pegleri" kogu vara ja ta vastutas kõigi tema võlgade eest kuni 29. oktoobrini 1993, ning hageja raamatupidamisdokumendid, mis tõendavad, et ta võttis „ettevõtja Pegleri" vara ja kohustused üle alles 29. oktoobril 1993 ja et enne seda kuupäeva ei olnud tal kordagi märkimisväärset vara ega kohustusi ning ta ei teinud raamatupidamises kajastatavaid

märkimisväärseid tehinguid, ja lõpuks 16. veebruari 1995. aasta akt, mis tõendab määravalt, et „ettevõtja Pegleri" üleminek FHT-lt hagejale toimus 29. oktoobril 1993.

65 Lõpuks lisab hageja, et need argumendid kehtivad ka Old Pegleri kui FHT esindaja tegevuse suhtes 20. jaanuarile 1989 eelnenud perioodil, mistõttu ei ole oluline, et Old Peglerit, mille Tomkins likvideeris 29. mail 2000, ei olnud vaidlustatud otsuse vastuvõtmise kuupäeval enam olemas.

66 Komisjon palub selle väite tagasi lükata.

67 Komisjoni hinnangul on hageja argumendid selle kohta, et ta oli korraga nii „uinuv" kui sidusettevõtja „agendina tegutsev" ei kannata põhjalikumat analüüsi. Hageja ei esitanud ühtegi asjakohast dokumenti esinduskokkuleppe kohta, kuigi tal paluti seda teha.

68 Hageja esitatud dokumendid viitavad üldiselt esindussuhtele, täpsustamata kokkuleppe laadi, ning ei tõenda, et hageja ei osalenud rikkumises kuni 29. oktoobrini 1993.

69 Komisjon lisab, et isegi kui hageja oleks tõendanud agendilepingu olemasolu, ei oleks see takistanud komisjoni tema suhtes vaidlustatud otsust tegemast.

70 Komisjon viitab ka Tomkinsi ametlikule vastusele, mille viimane esitas komisjoni poolt talle määruse nr 1/2003 artikli 18 alusel saadetud teabenõudele. Selles vastuses, mis räägib vastu hageja argumentidele, on märgitud, et „1987. aastast kuni 31. jaanuarini 2004 oli Pegler Ltd Tomkinsi (varem FH Tomkins plc) 100-protsendilise osalusega tütarettevõtja" ning et „[s]eda juhiti iseseisva ettevõtjana, kes tegi ise oma otsused tehniliste, tootmis- ja müügi/turustusküsimuste kohta".

71 Lisaks rõhutab komisjon viitega vaidlustatud otsuse põhjendustele 135, 145 ja 187, et teised kartelliosalised mõistsid, et neil on salajane kokkulepe hagejaga ja et mingit (puhtalt sisemist) ülesannete jaotust hageja, Old Pegleri, FHT või mis tahes muu üksuse vahel Tomkinsi kontsernis ei võetud arvesse.

72 Kokkuvõtteks väidab komisjon, et samuti on ilmne, et hageja vastutab rikkumise eest perioodil 20. jaanuarist 1989 kuni 29. oktoobrini 1993, võttes arvesse, et nagu komisjon seda juba esimese väite puhul selgitas, võttis hageja „ettevõtte Pegleri" majandustegevuse üle.

Üldkohtu hinnang

73 Tuleb märkida, et ajavahemiku 20. jaanuarist 1989 kuni 29. oktoobrini 1993 kohta ilmneb hagiavaldusele lisatud tõenditest, nagu FHT ja hageja raamatupidamisdokumendid, mis on kinnitatud audiitori allkirjaga ja esitatud Ühendkuningriigi ametivõimudele, et kogu kõnealuse perioodi majandusaastate vältel ei saanud hageja tulu ega kahjumit. FHT üksikasjalikes raamatupidamisdokumentides on süstemaatiliselt märgitud, et hagejal puudub majandustegevus. Samuti ilmneb hageja

raamatupidamisdokumentidest, et ta ei teinud kõnealusel perioodil ühtegi raamatupidamises kajastatavat tehingut.

74 Selles suhtes tuleb märkida, et vastavalt Inglise äriühinguõigusele kohaldatakse sõna „uinuv" äriühingu suhtes, kes õiguslikust aspektist ei ole majandusaastal teinud ühtegi märkimisväärset raamatupidamiskannet. Äriühingu raamatupidamises kannete puudumine tähendab raamatupidamises kajastatavate märkimisväärsete tehingute puudumist. Ainsad raamatupidamises kajastatavad tehingud, mille tegemine on lubatud, ilma et „uinuva" äriühingu seisund kaoks, on äriühingu registreerimise kulude ja pädevale ametiasutusele, s.o Companies House'ile (äriregister) iga-aastaste dokumentide esitamisega seotud toimingud. Samuti oleks see seisund kadunud kaubandustegevuse taasalustamise tulemusel. Kuna kõik tingimused olid Inglise äriühinguõiguse kohaselt täidetud, oli hageja vaieldamatult „uinuv" äriühing ega tegutsenud seega turul.

75 Lisaks, nagu hageja ise kohtuistungil tunnistas, ei ole mingit kahtlust, et ajavahemikus 20. jaanuarist 1989 kuni 29. oktoobrini 1993 toimus tegevus Pegleri nime all. Selles suhtes tuleb tõdeda, et samuti ilmneb eespool punktis 73 nimetatud dokumentidest, et FHT ja/või Tomkins turustasid FHT töötajate vahendusel toruliitmike valdkonda kuuluvaid tooteid ärinime Pegler all, ning seda nii enne kui pärast hageja nimevahetust. Seega on põhjust märkida, et see tõdemus ei võimalda järeldada, et tegemist on hageja tegevusega.

76 Mis puudutab juhtkonna koosolekute(*Executive Meetings*) protokolle, millele komisjon viitab selleks, et lükata ümber hageja argument, mille kohaselt ta ei tegelenud

kaubandustegevusega, siis tuleb märkida, et kõnealused protokollid viitavad esmapilgul hageja kaubandustegevusele.

77 Siiski on alust märkida, et vastupidi komisjoni väidetele ei oma asjaolu, et protokollide päises on Tomkins Plc ja Pegler Ltd logo, iseenesest selles suhtes tähtsust. See näitab üksnes, et majandustegevus toimus ärinime Pegler all, kuid see ei tähenda, et hageja kõnealuses tegevuses otseselt osales.

78 Samuti ei tähenda asjaolu, et hageja direktorid, kellest mõni oli samuti FHT direktor, osalesid eespool viidatud koosolekutel ja et nad olid kaasatud Tomkinsi kontserni teiste üksuste tegevusega seotud teatud tugiülesannete täitmisesse, et hageja osales kõnealusel perioodil kartellis otseselt, seda enam, et need direktorid ei olnud hageja töötajad.

79 Lõpuks ei võimalda protokollide sisu järeldada, et hageja oli tõepoolest üksus, kes juhtis toruliitmikega seotud tegevust. Peale selle on põhjust märkida, et ükski komisjoni viidatud protokollidest ei ole allkirjastatud. Igal juhul tuleb tõdeda, et hageja tegevuse puudumise osas tuleks nendele protokollidele omistada väiksem tähtsus kui FHT ja hageja raamatupidamisdokumentidele, mis on kinnitatud audiitori allkirjaga ja vastavalt Inglis õigusele esitatud pädevatele ametivõimudele.

80 Mis puudutab väidet, mille komisjon esitab viitega vaidlustatud otsuse põhjendustele 135 ja 145 ja mille kohaselt mõistsid teised kartelliosalised, et neil on salajane kokkulepe hagejaga, siis tuleb meenutada, et põhjenduses 135 on kajastatud Delta

avaldust, milles viimane kirjeldas kartelli mehhanismi, ning et põhjenduses 145 on viidatud IMI avaldusele, milles viimane märkis, et Pegler on üleeuroopalise kartelli üks osalisi. Vastupidi komisjoni väidetele ei järeldu sellest, et nendes põhjendustes peeti konkreetselt silmas just hagejat. Pealegi, kuigi ei ole mingit kahtlust, et FHT korraldas tegevust ärinime Pegler all, ei anna eespool viidatud põhjendustes miski tunnistust sellest, et nende avalduste tegijad olid teadlikud Tomkinsi kontserni sisemisest korraldusest.

81 Seoses vaidlustatud otsuse põhjendusega 187, mis käsitleb asjaolu, et Delta esindaja võttis W.-ga ühendust pärast BPFMA koosolekut, siis tuleb tõdeda, et sellest, et W. nõustus Delta esindaja ettepanekuga lõpetada Pegleri agressiivne strateegia, ei piisa hagejale rikkumise eest vastutuse omistamiseks. Ei ole kuidagi tõendatud, et W. tegutses hageja esindajana, arvestades, et ta ei olnud asjakohases ajavahemikus hageja töötaja, mida ka komisjon ei eita.

82 Lisaks, isegi kui hagejal ei olnud võimalik esitada esinduslepingu koopiat, ilmneb eespool punktis 64 viidatud dokumentidest, et ta oli FHT volitatud esindaja kuni 29. oktoobrini 1993, mil ta võttis toruliitmikega seotud tegevuste osas üle „ettevõtte Pegleri" vara ja kohustused, sealhulgas töötajad. Asjaolu, et hageja ei olnud tasustatav volitatud esindaja, ilmneb eespool punktis 73 nimetatud tõenditest.

83 Igal juhul tuleb tõdeda, et mõiste *dormant companies acting as agents* (uinuvad äriühingud, kes tegutsevad agentidena), millele on viidatud Inglise 1985. aasta äriühinguseaduse lisa 4 lõikes 51 „Raamatupidamise vorm ja sisu" ning Inglise 1985. aasta äriühinguseaduse lisa 8 lõikes 58 A „Väikeettevõtjate raamatupidamise vorm ja sisu",

erineb mõistetest „käsundiandja" ja „agent", nii nagu neid on silmas peetud ühenduse konkurentsiõiguses.

84 Tuleb aga tõdeda, et hageja ja tema emaettevõtja või tema kõrgeima tasandi emaettevõtja suhe erineb käsundiandja ja agendi vahelisest suhtest ühenduse konkurentsiõiguse tähenduses. Selles õiguses eeldab agendiks kvalifitseerimine majandustegevust, millega ei ole tegemist hageja puhul. Seega ei ole asjakohane hageja ega ka komisjoni viidatud kohtupraktika, mis käsitleb käsundiandja ja käsundisaaja vahelisi suhteid, arvestades, et käesolevas asjas on tegemist kontsernisisese suhtega.

85 Vaidlustatud otsuses kvalifitseeris komisjon hageja otseseks osalejaks. Otsuse põhjendusest 718 ilmneb ka, et komisjon leidis, et ei esine asjaolusid, mis tõendaksid, et hageja tegutses rikkumisperioodil konkurentsivastaste kontaktide raames teise ettevõtja nimel.

86 Sellest põhjendusest nähtub seega, et komisjon ei tõlgendanud Tomkinsi kontserni sisesuhteid ja toimimist õigesti ning pidas seetõttu EÜ artikli 81 rikkumise eest vastutavaks õiguslikku üksust, kellel puudus majandustegevus ning järelikult ka isiklik seotus kartelliga.

87 Seetõttu tuleb tõdeda, et mis puudutab perioodi 20. jaanuarist 1989 kuni 29. oktoobrini 1993, siis leidis komisjon valesti, et hageja oli vastutav Tomkinsi kontserni teiste üksuste toime pandud rikkumiste eest.

88 Samuti, mis puudutab komisjoni argumenti, et enne 29. oktoobrit 1993 vastutas hageja rikkumise eest majandustegevuse üle võtnud isikuna, siis piisab eespool punktidele 54–59 viitamisest.

89 Eespool esitatust järeldub, et käesolev väide on põhjendatud.

Kolmas ja viies väide, mis puudutavad selguse puudumist ja viga vaidlustatud otsuse adressaatide nimetamisel

Poolte argumendid

90 Kolmanda väitega heidab hageja komisjonile ette, et ta ei nimetanud vaidlustatud otsuse adressaate selgelt.

91 Selles suhtes väidab hageja, et mõistes korraga Tomkinsilt ja temalt välja 5,25 miljoni euro suuruse trahvi kogusumma, kuigi tegemist on kahe eraldiseisva õigusliku üksusega, kes ei kuulu enam samasse äriühingusse, ei määratlenud komisjon selgelt selle vastutuse astet, mis kummalegi üksusele tuli omistada. Hageja sõnul ei saa mõlemat kõnealust üksust pidada vastutavaks ega mõista neilt mõlemalt välja 5,25 miljoni euro suurust trahvi kogusummat, kuna niisugusel juhul saaks komisjon „talle võlgnetava

summa kaks korda". Komisjon ei märkinud vaidlustatud otsuses selgelt, millisele üksusele tuleb rikkumise eest vastutus omistada.

92 Lisaks ei ole hagejale rikkumise eest vastutuse omistamine põhjusel, et ta oli Tomkinsi tütarettevõtja, kooskõlas vaidlustatud otsuses sisalduva analüüsiga, mille kohaselt Tomkins on ettevõtja, kellele tuleb omistada vastutus rikkumise eest, kuna ta kontrollis ja omas „ettevõtte Pegler" kapitalis 100-protsendilist osalust kogu rikkumisperioodi vältel. Lisaks ei ole hageja hinnangul õige omistada talle rikkumise eest vastutust ajavahemiku osas, mille vältel oli üks teine tütarettevõtja tegeles selle ettevõtja juhtimisega, kelle puhul on rikkumise toimepanemine tuvastatud (ajavahemik 30. detsembrist 1988 kuni 20. jaanuarini 1989), või mille vältel ta oli Inglise õiguse tähenduses „uinuv" äriühing, kellel puudusid nii töötajad ja vara (ajavahemik 20. jaanuarist 1989 kuni 29. oktoobrini 1993).

93 Viiendas väites leiab hageja, et Tomkinsit oleks tulnud pidada rikkumise eest ainsana vastutavaks. Selle väite põhjendamiseks viitab hageja Üldkohtu 17. detsembri 1991. aasta otsusele kohtuasjas T-6/89: Enichem Anic *vs.* komisjon (EKL 1991, lk II-1623) ja 28. veebruari 2002. aasta otsusele kohtuasjas T-354/94: Stora Kopparbergs Bergslags *vs.* komisjon (EKL 2002, lk II-843). Tema hinnangul nähtub nendest kohtuotsustest, et õiguslik üksus, kes peab rikkumise eest vastutama, on üldjuhul kontserni emaettevõtja. Kohtupraktikast ilmneb samuti, et ainult erandlikel asjaoludel on komisjonil õigus panna vastutus rikkumise eest väljapoole asjaomast ettevõtjat jäävale isikule (eespool viidatud kohtuotsus Enichem Anic *vs.* komisjon, punkt 237).

94 Hageja väidab, et käesoleval juhul oli rikkumises osalenud ettevõtja Tomkins. Rikkumisperioodil kuulus „ettevõte Pegler" Tomkinsi kontserni erinevatele õiguslikele üksustele. Hageja rõhutab, et Tomkins kui kõrgeima tasandi emaettevõtja määras kindlaks konkreetse õigusliku üksuse, kelle kontrolli all sel perioodil oli. Samuti leiab ta, et teda tuleb käsitada eraldiseisva ettevõtjana, kes on isiklikult vastutav

konkurentsinormide mis tahes rikkumise eest, alles alates hetkest, mil ta ei kuulunud enam Tomkinsi kontserni, see tähendab ajast, kui rikkumine lõppes.

95 Komisjon palub mõlemad väited tagasi lükata.

Üldkohtu hinnang

96 Väite kohta, mis puudutab selguse puudumist vaidlustatud otsuse adressaatide nimetamisel, tuleb tõdeda, et adressaadid, sealhulgas hageja, on otsuse artiklis 4 selgelt nimetatud.

97 Samuti tuleb märkida, et komisjon nimetas hagejat vaidlustatud otsuse põhjenduses 682 õigusliku üksusena, kes otseselt osales rikkumises, ning pidas teda seetõttu rikkumise eest vastutavaks, samas kui Tomkinsit peeti hageja õigusvastase tegevuse eest vastutavaks üksnes emaettevõtjana (vaidlustatud otsuse põhjendus 683).

98 Järelikult tuleb tagasi lükata väide, et vaidlustatud otsuse adressaadid ei olnud selgelt nimetatud.

99 Samuti ei saa väite puhul, et vaidlustatud otsuse adressaatide nimetamisel tehti viga, nõustuda hageja argumendiga, et teda ei saa pidada rikkumise eest vastutavaks, kuna ta ei kuulu enam Tomkinsi kontserni, ega ka argumendiga, et ainult Tomkinsit kui kõrgeima tasandi emaettevõtjat ja rikkumise toime pannud ettevõtjat juhtinud isikut tuleb pidada vastutavaks.

100 Asjaolu, et õigusvastase tegevusega tegelenud „ettevõtja" pärast rikkumise lõppu jagunes, nii et selle ettevõtja moodustanud õiguslikud üksused eraldati, ei mõjuta nende solidaarvastutust toime pandud rikkumise eest.

101 Vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale võib solidaarvastutuse ettevõtjatele omistada isegi juhul, kui rikkumise ajal ettevõtja moodustanud õiguslikud üksused ei kuulu enam samasse kontserni (vt selle kohta Euroopa Kohtu 16. novembri 2000. aasta otsus kohtuasjas C-248/98 P: KNP BT *vs.* komisjon, EKL 2000, lk I-9641, punkt 71).

102 Sellest tuleneb, et vastupidi hageja väidetele ei ole rikkumise toime pannud äriühingusse kuulunud kahe õigusliku üksuse Pegleri ja Tomkinsi eraldamine pärast EÜ artikli 81 rikkumise lõppu, kuid enne vaidlustatud otsuse vastuvõtmist, tagajärg hageja vastutuse välistamine.

103 Lisaks on komisjonil väljakujunenud kohtupraktika kohaselt õigus omistada vastutus rikkumise eest emaettevõtjale, tütarettevõtjale või emaettevõtjale tütarettevõtjaga solidaarselt (vt selle kohta Üldkohtu 14. detsembri 2006. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-259/02–T-264/02 ja T-271/02: Raiffeisen Zentralbank Österreich jt *vs.*

komisjon, EKL 2006, lk II-5169, punkt 331 ja seal viidatud kohtupraktika). Pealegi tuleb märkida, et hageja ei eita seda õigust.

104 Sellest tulenevalt ei saa hageja viitega eespool punktis 93 viidatud kohtuotsusele Stora Kopparbergs Bergslags *vs.* komisjon, väita, et Tomkins oli ainus juriidiline isik, keda võis pidada rikkumise eest vastutavaks, kuna viimane juhtis rikkumise toime pannud ettevõtjat.

105 Seega on alusetu väide, et kuna komisjon omistas vastutuse vaidlustatud otsuses nimetatud rikkumiste eest hagejale, tegi ta oma kaalutlusõigust teostades faktiliste ja õiguslike asjaolude hindamisel ilmse vea, sest hageja ei ole enam rikkumise eest vastutavasse ettevõtjasse kuuluv juriidiline isik.

106 Mis puudutab lõpuks argumenti, et hagejat ja Tomkinsit mõlemat ei saa pidada rikkumise eest vastutavaks, kuna sel juhul saaks komisjon „talle võlgnetava summa kaks korda", siis piisab, kui märkida, et see põhineb valel tõlgendusel kahe ettevõtja solidaarsest vastutusest, mis tähendab, et trahvi kogusumma tasumine ühe poolt tühistab teise kohustuse trahvi maksta.

107 Eespool esitatust järeldub, et kolmas ja viies väide tuleb põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

Neljas väide, võrdse kohtlemise põhimõtte tegelike ja potentsiaalsete rikkumiste kohta määruse nr 1/2003 artikli 23, 1998. aasta suuniste ja 1996. aasta koostööteatise rakendamisel

Poolte argumendid

108 Hageja väidab, et lähenemisviis, mida komisjon kasutas vaidlustatud otsuses ja mis seisneb selles, et kuigi hageja ja Tomkins on kaks eraldiseisvat ettevõtjat, määrati neile solidaarselt trahv, mis arvutati asjaolude põhjal, mis on seotud ainult ühega neist, see tähendab Tomkinsiga, asetas hageja võrreldes Tomkinsi kontserniga ebasoodsamasse olukorda, rikkudes võrdse kohtlemise põhimõtet.

109 Selleks et tõendada komisjoni kasutatud lähenemisviisist tulenevat ebavõrdset kohtlemist, viitab hageja määruse nr 1/2003 artiklile 23, 1998. aasta suunistele osas, mis puudutab rikkumise kestuse, hoiatava mõju ja raskendavate või kergendavate asjaolude arvessevõtmist, ning lõpuks 1996. aasta koostööteatisele.

110 Mis puudutab määruse nr 1/2003 artikli 23 lõiget 2, siis väidab hageja, et isegi kui trahvi ülempiir, mille võib talle ja Tomkinsile määrata, ei olnud käesoleval juhul määratud trahvi summa kindlaksmääramisel „sisuline tegur", tekitas komisjoni lähenemisviis, mis seisnes trahvisumma arvutamisel hageja ja Tomkinsi kontserni kohtlemises ühe ettevõtjana, kuigi hageja ei kuulu enam sellesse kontserni, tema jaoks „potentsiaalselt ebasoodsa olukorra".

111 Mis puudutab määruse nr 1/2003 artikli 23 lõiget 3, siis meenutab hageja, et vastavalt sellele artiklile võetakse trahvisumma määramisel arvesse nii rikkumise raskust kui ka kestust. Kui komisjon kavatses tuvastada solidaarvastutuse esinemise õiguslike üksuste puhul, kes ei kuulu enam samasse ettevõtjasse, oleks ta pidanud tuvastama erinevuse ühelt poolt FHT algse rikkumises osalemise ja teisalt hageja poolt selle rikkumise jätkamise vahel, mille raskus on väiksem.

112 1998. aasta suuniste alusel rikkumise kestuse arvessevõtmise kohta väidab hageja, et ainus ajavahemik, mille osas võib olla mõistlik leida, et ta oli ettevõtjana sõltumatult tegutseda suutev majandusüksus, oli 29. oktoobril 1993 alanud periood. Sel perioodil jäi ta siiski Tomkinsi tegeliku kontrolli ja otsustava mõju alla, mistõttu oleks rikkumine tulnud süüks panna Tomkinsile. Hageja meenutab, et väljakujunenud kohtupraktika ja komisjoni otsuste tegemise praktika kohaselt peavad komisjoni järeldused piirduma perioodiga, mille osas tal on tõendeid rikkumise kohta. Hageja hinnangul järeldub sellest, et igasugune „solidaarne" vastutus ei saanud ületada ligikaudu seitsme ja poole aasta pikkust ajavahemikku, mis jääb 29. oktoobri 1993 ja 22. märtsi 2001 vahele, ning et miski ei õigustanud hagejale Tomkinsiga solidaarselt sama trahvi määramist, samas kui neil rikkumise eest oleva võimaliku vastutuse kestus oli „täiesti erinev".

113 Mis puudutab trahvisumma kindlaksmääramist piisavalt hoiataval tasemel, siis leiab hageja, et on raske ette kujutada juhtumit, kus komisjoni kasutatud lähenemisviis ei rikuks 1998. aasta suuniste seda aspekti, kuna see nõuab, et endine tütarettevõtja ja endine emaettevõtja oleksid „täiesti identses" olukorras. Käesolevas asjas arvutati trahvile hoiatavuse eesmärgil kohaldatud suurendus eraldiseisva ettevõtja, see tähendab Tomkinsi suuruse alusel, ning sellel suurendusel ei ole mingit seost hageja majandusliku ega rahalise olukorraga. Vastuseks argumentidele, mis komisjon esitas kostja vastuses, märgib hageja, et vaidlustatud otsuse põhjendus 771 puudutab üksnes

Tomkinsi suurust ja võimsust, ei käsitle üldse hageja olukorda ega sisalda põhjendusi hoiatava mõju tagamiseks kohaldatud suurenduse kohta tema kui Tomkinsi endise tütarettevõtja seisukohast.

114 Hageja toob seoses komisjoni kasutatud lähenemisviisiga esile veel ühe probleemi, milleks on see, et trahvisumma arvutamisel arvessevõtmisele kuuluvad raskendavad või kergendavad asjaolud on tihti väga erinevad sellise kahe iseseisva ettevõtja puhul nagu Tomkins ja hageja. Viimase sõnul ei piirdu need asjaolud rikkumisest endast tulenevate probleemidega, vaid hõlmavad ka aja jooksul – sealhulgas ajal, kui ta ei kuulunud enam Tomkinsi kontserni – varieeruda võivaid tegureid, näiteks uurimise ajal komisjoniga koostöö tegemine, rikkumise lõpetamine või erinevad teod, mis võivad endast kujutada raskendavaid asjaolusid.

115 Hageja sõnul esineb asjaomaste üksuste suhtes kohaldatavatel raskendavatel ja kergendavatel asjaoludel tegelikult „potentsiaalseid erinevusi", mida komisjon arvesse ei võtnud. Isegi kui seda aspekti ei käsitata käesolevas asjas trahvi taseme osas „sisulise tegurina", viitab hageja vaidlustatud otsuse põhjendusele 601, milles komisjon märkis, et peamised toruliitmike tootjad, sealhulgas hageja, osalesid rikkumisperioodi vältel kokkulepetes stabiilselt, pidevalt ja aktiivsemalt kui teised osalejad. Hageja on seisukohal, et kuna ta oli kartelli olemasolu esimestel aastatel Inglise äriühinguõiguse tähenduses „uinuv" äriühing, piirdus faktiliselt tema roll talle antud korralduste täitmisega. Teine „potentsiaalne erinevus" tuleneb asjaolust, et igasuguse rahalise kasu, mis kartellist võidi saada, sai Tomkins, mitte hageja, võttes arvesse seda, kuidas Tomkinsi kontsern arveldas sularahas.

116 Mis puudutab lõpuks 1996. aasta koostööteatise kohaldamist, siis väidab hageja, et komisjoni lähenemisviis tekitab tõsiseid „potentsiaalseid raskusi" ka kõnealuse teatise seisukohast, mis puudutab ettevõtjate olukorda pigem uurimise ajal, mitte rikkumise ajal.

117 Komisjon palub selle väite tagasi lükata. Ta märgib, et hageja ei ole tõendanud võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumist määruse nr 1/2003 artikli 23 ega 1998. aasta suuniste ega ka 1996. aasta koostööteatise kohaldamise kontekstis.

118 Mis puudutab täpsemalt hoiatustegurit, siis väidab komisjon vaidlustatud otsuse põhjendustele 766 ja 771 viidates, et ta võttis hoiatava mõju tagamiseks trahvi suurendamise arvutamisel arvesse kahte näitajat, see tähendab Tomkinsi kontserni suurust ning õigus- ja majandusteadmisi ja infrastruktuure, mis võimaldavad suurtel ettevõtjatel hõlpsamini kindlaks teha, et nende tegevus kujutab endast rikkumist. Komisjon märgib, et Tomkins juhtumil oli hoiatava mõju tagamiseks suurenduse valimisel otsustav tegur peamiselt esimene näitaja, eelkõige Tomkinsi kontserni käive summas 4 635 miljonit eurot. Seevastu hoiatava mõju tagamiseks hageja suhtes kohaldatud suurendus põhines tema õigus- ja majandusteadmistel ning infrastruktuuril, mis tähendab, et võeti arvesse Tomkinsi kontserni suurust, struktuuri, käivet ja korraldust rikkumise ajal. Saadud kordaja 1,25 on identne emaettevõtjale Tomkins kohaldatud kordajaga, kuna õigus- ja majandusteadmiste ning infrastruktuuridega seotud näitaja puudutab hageja teisele kontsernile müümisest varasemat perioodi.

Üldkohtu hinnang

119 Käesolevas väites kritiseerib hageja komisjoni lähenemist seoses trahvisumma arvutamisega juhul, kui ettevõtja on rikkumise lõpu ja trahvi määramise otsuse vahelisel ajal jagunenud.

120 Mis puudutab esiteks 10 % ülemmäära määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 tähenduses, siis tuleb tõdeda, et nagu hageja ise möönab, ei ole seda käesoleval juhul ületatud. Seega on hageja vastavasisuline argument tulemusetu. Täiendavalt tuleb märkida, et juhul kui trahvi ülempiir, mida saab hagejale isiklikult määrata, oleks saavutatud, oleks tal olnud õigus nõuda, et tema suhtes kohaldataks kõnealust ülempiiri (Üldkohtu 15. juuni 2005. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-71/03, T-74/03, T-87/03 ja T-91/03: Tokai Carbon jt *vs.* komisjon, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punkt 390).

121 Teiseks tuleb hageja argumendi kohta, mis on seotud trahvisumma arvutamisel rikkumise kestuse arvessevõtmisega nii määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 3 kui 1998. aasta suuniste kohaselt, märkida, et hageja ei esita ühtegi konkreetset argumenti, mis võimaldaks järeldada, et on rikutud võrdse kohtlemise põhimõtet. Mis puudutab hageja väidet, et solidaarne vastutus ei saa ületada ligikaudu seitsme ja poole aasta pikkust ajavahemikku, mis jääb 29. oktoobri 1993 ja 22. märtsi 2001 vahele, ning et järelikult ei õigusta miski hagejale Tomkinsiga solidaarselt sama trahvi määramist, kui nende osalemise kestus ja seega nende võimalik vastutus rikkumise eest on „täiesti erinev", siis piisab, kui viidata esimest ja teist väidet käsitlevale analüüsile, milles leiti, et hagejat ei saa pidada vastutavaks enne 29. oktoobrit 1993 toime pandud rikkumise eest.

122 Mis puudutab kolmandaks muid etteheiteid, mis on esitatud hageja ja Tomkinsi solidaarvastutuse kohta, see tähendab raskendavate või kergendavate asjaolude hindamisega seotud etteheidet ja samuti etteheidet, mis käsitleb 1996. aasta koostööteatise kohaldamist juhul, kui emaettevõtja ja tütarettevõtja ei kuulu enam samasse ettevõtjasse EÜ artikli 81 tähenduses, siis tuleb märkida, et need etteheited tekitavad käesoleval juhul hüpoteetilisi küsimusi, mis on täiesti asjakohatud. Tuleb märkida, et hageja ega tema emaettevõtja suhtes ei võetud arvesse ühtegi raskendavat ega kergendavat asjaolu. Samuti ei esitanud hageja ega Tomkins komisjonile taotlust 1996. aasta koostööteatise kohaldamiseks.

123 Mis puudutab lõpuks hageja argumenti trahvisumma määramise kohta piisavalt hoiataval tasemel, siis tuleb kõigepealt meenutada, et 1998. aasta suunistes on ette nähtud, et peale rikkumise laadi, tegeliku mõju turule ja geograafilise turu suuruse on vaja arvesse võtta rikkujate tegelikku majanduslikku suutlikkust põhjustada olulist kahju muudele turuosalistele, eeskätt tarbijatele, ja määrata trahvi suurus nii, et sellel oleks piisavalt hoiatav mõju (1998. aasta suuniste punkti 1 A neljas lõik).

124 Samuti võib arvesse võtta ka asjaolu, et suurtel ettevõtjatel on tavaliselt olemas õigus- ja majandusteadmised ning infrastruktuurid, mis võimaldavad neil hõlpsamini kindlaks teha, et nende tegevus kujutab endast rikkumist, ja olla teadlikud rikkumise tagajärgedest, mis tulenevad konkurentsiõigusest (1998. aasta suuniste punkti 1 A viies lõik).

125 Esimese elemendi raames tuleb ettevõtja rahalisi vahendeid hinnata trahvi määramise päeval. Mis puudutab teist elementi, siis peab käive, mille alusel teeb komisjon kindlaks asjaomaste ettevõtjate suuruse, olema seotud nende ettevõtjate olukorraga rikkumise hetkel (vt selle kohta Üldkohtu 18. juuni 2008. aasta otsus kohtuasjas T-410/03: Hoechst *vs.* komisjon, EKL 2008, lk II-881, punktid 379 ja 382). Kuigi need

kaks elementi on tihedalt seotud ettevõtja suurusega, on tegemist trahvi lähtesumma suurendamise kahe eraldiseisva põhjusega.

126 Käesolevas asjas tuleb märkida, et komisjon meenutas vaidlustatud otsuse põhjenduses 766 sissejuhatavalt oma õigust kohaldada kordajat lähtesumma kohandamiseks, et tagada piisavalt hoiatav mõju (1998. aasta suuniste punkti 1 A neljanda lõigu tähenduses) ja võtta arvesse asjaolu, et suurtel ettevõtjatel on olemas õigus- ja majandusteadmised ning infrastruktuurid, mis võimaldavad neil hõlpsamini kindlaks teha, et nende tegevus kujutab endast rikkumist (1998. aasta suuniste punkti 1 A viienda lõigu tähenduses). Komisjon märkis ka, et ta kavatseb mõlemat elementi arvesse võtta.

127 Mis puudutab täpsemalt majandusüksust Tomkins-Pegler, siis tuleb meenutada, et hagejale rikkumise toimepanijana ja Tomkinsile tütarettevõtja rikkumise eest vastutava emaettevõtjana määratava trahvi kindlaksmääramisel lähtus komisjon hageja turuosast, võttes arvesse, et hageja suhteline olulisus toruliitmike turul oli asjakohane kriteerium asjaomaste ettevõtjate algse lähtesumma kindlaksmääramisel. Seetõttu liigitati hageja ja seega ka tema emaettevõtja kuuendasse kategooriasse, mille trahvi lähtesummaks määrati 2 miljonit eurot. Seejärel suurendas komisjon kõnealuse majandusüksuse algset lähtesummat hoiatava mõju tagamiseks kordaja 1,25 kohaldamise teel, mis määrati kindlaks Tomkinsi käibe alusel.

128 Komisjon selgitas vastuepliigis, et trahvi lähtesumma suurendamise põhjendamiseks kohaldas ta Tomkinsi suhtes 1998. aasta suuniste punkti 1 A neljandat lõiku ja hageja suhtes 1998. aasta suuniste punkt 1 A viiendat lõiku.

129 On vaieldamatu, et komisjonil on õigus nende kahe elemendi hulgast valida see, mida ta peab oma hinnangu andmisel kõige olulisemaks.

130 Tuleb siiski esiteks märkida, et vaidlustatud otsuse põhjendusest 771 ilmneb, et komisjon tugines üksnes Tomkinsi käibele 2005. aastal, see tähendab vaidlustatud otsuse vastuvõtmisele eelnenud aastal, ning leidis, et see käive õigustab trahvi algse lähtesumma suurendamist hoiatava mõju tagamiseks.

131 Samuti on põhjust märkida, et komisjon ei maini vaidlustatud otsuses, et ta oleks hageja suhtes kohaldanud õigus- ja majandusteadmiste ning infrastruktuuride kriteeriumi, ning ta ei täpsusta ka asjaomase ettevõtja suurust rikkumise toimepanemise hetkel, see tähendab 1998. aasta suuniste punkt 1 A viiendal lõigul põhineva suurenduse põhjendamiseks asjakohast kriteeriumi. Pealegi ei oleks ta seda käesoleval juhul saanud teha, kuna 1998. aasta suuniste punkti 1 A neljandas ja viiendas lõigus nimetatud elemente hinnatakse kahel erineval hetkel, see tähendab trahvi määramise kuupäeval ja rikkumise kuupäeval.

132 Igal juhul tuleb teiseks märkida, et nende kahe elemendi jaotav kohaldamine kahele samasse majandusüksusesse kuuluvale äriühingule, kellest üks on teise emaettevõtja, keda peetakse rikkumise eest vastutavaks üksnes sel põhjusel, on vastuolus ettevõtja mõistega EÜ artikli 81 tähenduses.

133 Komisjonil on küll lubatud võtta trahvi lähtesumma arvutamisel arvesse rikkumise tuvastamise otsuse vastuvõtmisele eelnenud aasta käivet (esimese kriteeriumi kohaselt) või rikkumise aja käivet (teise kriteeriumi kohaselt). Siiski ei või komisjon kohaldada ühte kriteeriumi ainult ühele kahest üksusest, kes varem moodustasid rikkumise

toime pannud majandusüksuse. Kui emaettevõtja ja tema tütarettevõtja ei moodusta selle otsuse vastuvõtmise ajal, millega toime pandud rikkumise eest määratakse neile trahv, enam EÜ artikli 81 tähenduses majandusüksust, ei saa komisjon tugineda endise emaettevõtja käibele otsuse vastuvõtmisele eelnenud aastal, selleks et kindlaks määrata hoiatustegur, mis on kohaldatav kahele äriühingule, kes asjaolude asetleidmise ajal moodustasid üheainsa ettevõtja, mis vahepeal jagunes. Kõnealune käive ei kajasta nimelt ettevõtja tegelikku majanduslikku suutlikkust põhjustada rikkumise ajal olulist kahju muudele turuosalistele.

134 Eespool esitatust järeldub, et käesolev väide on põhjendatud osas, mis puudutab hoiatusteguriga seotud etteheidet.

Kuues väide, et trahvi arvutamisel on tehtud arvutusviga ning rikutud võrdse kohtlemise põhimõtet

Poolte argumendid

135 Teise võimalusena väidab hageja esiteks, et komisjon ei ole trahvi (olgu solidaarselt Tomkinsiga või mitte) arvutamisel järginud võrdse kohtlemise põhimõtet, ning teiseks, et komisjon on hagejale määratud trahvi (olgu solidaarselt Tomkinsiga või mitte) summa arvutamisel igal juhul teinud vea.

136 Hageja leiab juba esitatud põhjustel, et tema trahvi sobiv summa on eraldi käsitletuna põhisumma suuruses 1 miljon eurot, mida ei ole suurendatud hoiatamise eesmärgil ning mida on suurendatud 70 %, et kajastada tema rikkumises osalemise kestust, ehk trahvi kogusumma 1,7 miljonit eurot.

137 Lisaks kinnitab hageja, et vaidlustatud otsuses on trahvisumma arvutamisel tehtud viga. Ta täpsustab, et vaidlustatud otsuse põhjenduse 777 kohaselt on trahvisumma 5,2 miljonit eurot, pärast seda kui seda summat on suurendatud hoiatamise eesmärgil ning rikkumise kestuse alusel, samas kui määratud trahv on 5,25 miljonit eurot. Esitatud ei ole mitte ühtegi põhjendust, mis õigustaks trahvi summa suurendamist 50 000 euro võrra.

138 Komisjon palub selle väite tagasi lükata.

Üldkohtu hinnang

139 Mis puudutab kõigepealt arvutamisel väidetavalt tehtud viga, siis tuleb tõdeda, et vaidlustatud otsuse põhjenduses 777 ümardas komisjon trahvi põhisummat. Selle otsuse põhjendusest 877 ning resolutsioonist ilmneb selgelt, et Tomkinsile solidaarselt hagejaga määratud trahvi summa on 5,25 miljonit eurot.

140 Lisaks tõi komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 765 eraldi välja lähtesumma 2 miljonit eurot ning selle otsuse põhjenduses 771 määras ta selgelt kindlaks hoiatava mõju tagamiseks kordaja 1,25, mille tulemusel suurenes lähtesumma 2,5 miljoni euroni. Lõpuks esitas komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 775 sõnaselgelt

summad, mis olid lisatud sellele põhisummale, et võtta arvesse hageja osalemise kestust rikkumises, nimelt põhisumma suurendamine 5 % nii 1989. aasta kui 1990. aasta eest (125 000 eurot) ning 10 % iga aasta kohta ülejäänud kümne aasta eest kuni aastani 2000 (250 000 eurot). Seega oli hagejal suurepäraselt võimalik täiendavate selgitusteta ning lihtsa arvutuse abil mõista põhjuseid, mis õigustavad trahvisumma kindlaksmääramist vaidlustatud otsuse põhjenduses 877 ning artikli 2 punktis h toodud tasemel.

141 Mis puudutab argumenti, et hagejale määratava trahvi sobiv summa oleks pidanud olema 1,7 miljonit eurot, siis piisab, kui viidata allpool toodud punktidele. Lisaks tuleb märkida, et puudub igasugune põhjus vähendada 2 miljoni euro suurust lähtesummat. Selles osas tuleb meenutada, et see summa määrati kindlaks rikkumise raskuse alusel ning et asjaomaste ettevõtjate vaheline märkimisväärne erinevus on põhjus, miks leidis trahvide lähtesumma kindlaksmääramisel aset erinev kohtlemine.

Trahvi lõppsumma kindlaksmääramine

142 Nagu nähtub eespool punktidest 46–60, 73–98 ja 123–134, tuleb vaidlustatud otsust muuta osas, milles trahvi suurendati hoiatava mõju tagamiseks kordajaga 1,25 ning rikkumises osalemise kestuse alusel 110 %.

143 Ülejäänud osas ei tingi vaidlustatud otsuses toodud komisjoni kaalutlused ning käesolevas asjas kohaldatud trahvide arvutamise meetod otsuse muutmist Üldkohtu poolt.

144 Trahvi lõppsumma tuleb arvutada seega järgmiselt: kuna rikkumise kestus on hageja osas seitse aastat ja viis kuud (kaheteistkümne aasta ja kahe kuu asemel, nagu oli kindlaks määratud vaidlustatud otsuses), tuleb lähtesummat (2 miljonit eurot), ilma et seda hoiatamise eesmärgil suurendataks, suurendada 70 % (110 % asemel), mille tulemusel on trahvisumma 3,4 miljonit eurot.

Kohtukulud

145 Üldkohtu kodukorra artikli 87 lõike 3 kohaselt võib Üldkohus määrata kulude jaotuse või jätta kummagi poole kohtukulud tema enda kanda, kui osa nõudeid rahuldatakse ühe poole, osa teise poole kasuks. Käesolevas asjas tuleb kohtukulud jätta kummagi poole enda kanda.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (kaheksas koda)

otsustab:

1. Tühistada komisjoni 20. septembri 2006. aasta otsuse K (2006) 4180 [EÜ] artikli 81 ja EMP lepingu artikli 53 kohase menetluse kohta (juhtum COMP/F-1/38.121 – toruliitmikud) artikkel 1 osas, milles on tuvastatud, et Pegler Ltd osales rikkumises ajavahemikus 31. detsembrist 1988 kuni 29. oktoobrini 1993.

2. Kinnitada otsuse K (2006) 4180 artikli 2 punktis h Peglerile solidaarselt määratud trahvi suuruseks 3,4 miljonit eurot.

3. Jätta hagi ülejäänud osas rahuldamata.

4. Jätta poolte kohtukulud nende endi kanda.

Martins Ribeiro Wahl Dittrich

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 24. märtsil 2011 Luxembourgis.

Allkirjad